

[A. C. Normann.]

USA, og i Europa er konjunkturstigningen i hvert fald ved at ebbe ud. Hvis denne udvikling forstærkes i den kommende tid, er det givet, at afsætningsmulighederne for vore eksportvarer bliver ringere, end de er i dag, og i så fald er det dobbelt uheldigt at forøge omkostningsniveauet. Hvis vi kunne holde lidt igen på vore omkostninger, tror jeg der er håb om, at en konjunkturændring til vor ugunst ville få sine virkninger jævnt fordelt — mere jævnt fordelt i hvert fald — over hele samfundet. Men hvis vi under de nuværende gode forhold lader omkostningerne stige, så vil et tilbageslag udefra i stedet betyde produktionsnedgang og arbejdsløshed. Derfor bør både det offentlige og organisationerne i denne periode vise mådehold.

Hvor nødvendig mådeholdet og samordningspolitikken har været, ses af, at selv nu efter den store forbedring af valutaresserven er den — målt med vor udenrigshandel — stadig den mindste valutabeholdning, noget land i den vestlige verden har.

Jeg har talt meget i denne tale om produktionen — jeg har talt for produktionen, for arbejdet, for dem, som skaber værdier, ud fra den opfattelse, at hvis det går dem godt, så går det alle godt.

Det ligger dybt i radikal samfundsopfattelse, at det skal være muligt for den enkelte selv at danne sin skæbne, selv at forme sit liv, selv at bestemme under ansvar over for fællesskabet.

Derfor har vi bidraget til, at den forløbne periode i så høj grad er blevet en periode med frigørelse: frigørelse for den enkelte borger og den enkelte virksomhed, frigørelse fra importens bånd, frigørelse i valget af arbejdsplads, frigørelse på byggeriets område, frigørelse for en del af værnepligten, fri adgang til uddannelse o. s. v.

Denne linje ønsker vi fortsat i den kommende regeringsperiode. Derfor har jeg talt om sådanne ændringer på socialpolitikens og skattepolitikens områder, som er egnede til at fremme den enkeltes private initiativ — og jeg kan tilføje: andre af det radikale venstres aktuelle ønsker til fremme af den frie foretagsomhed.

Vi har her i folketinget og ude omkring i landet tidligere talt om, at der bør gøres en indsats for, at den befolkningsgruppe,

som sparer op, kan få lettere adgang til at erhverve aktier, derunder små aktier, og derved komme til at deltage mere direkte i erhvervslivets finansiering, hvad der vil medføre en stærkere interesse i erhvervenes trivsel og en demokratisering af ejendomsretten.

Vi kunne også tænke os en indsats for at få flere arbejdskraftreserver frem, f. eks. ved en øget pension til dem, som venter lidt længere med at hæve folkepensionen. En mulighed, vi gerne vil søge udnyttet i den kommende tid, er at gøre det lettere for kvinder og i øvrigt også for folk med nedsat arbejdsevne at få deltidsarbejde. Der er et stort antal kvinder, der ønsker dette, og det ville efter vor mening være en god opgave for det offentlige som arbejdsgiver og for arbejdsanvisningskontorerne at gå ind herfor.

I det hele taget tror det radikale venstre, at den centrale del af al økonomisk politik i den kommende tid må blive erhvervspolitikken, og at alle bestræbelser må gå ud på at støtte erhvervene. Sagen er jo, at så mange — ja, man kan vel sige de fleste — af de vanskeligheder af samfundsmæssig art, vi har mødt i tidens løb, forsvinder af sig selv, så snart det går godt for erhvervslivet. Derfor er støtte til erhvervene den virkningsfuldeste økonomiske politik, der findes. Den er samtidig den bedste socialpolitik og den bedste valutapolitik, for med erhvervenes trivsel stiger eksporten og overflødiggøres dele af importen. Den er også den bedste skattepolitik og den bedste beskæftigelsespolitik. Den overflødiggør understøttelser og muliggør skattenedsættelser, fremmer opsparingen og ansporer til forøgede investeringer.

Jeg taler jo ikke her om tilskud til erhvervene, men om en lettelse af deres vilkår igennem en hensigtsmæssig politik, igennem handelspolitikken, igennem skatte- og toldpolitikken og vareafgifterne. Der er mange måder, hvorpå sten kan fjernes fra erhvervslivets vej, det gælder både i produktions-, omsætnings- og transportleddene, og meget store fremskridt og forbedringer er jo allerede opnået.

Men når vi taler om den opmuntring, som disse fremskridt har bragt, så undgår jeg aldrig at spørge mig selv: mon der nu ikke er nogen, der siger: hvad med